

V Praze 8. 8. 2025
Čj.: OVA 571/25

Stanovisko

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění
pozdějších předpisů, a další související zákony**

I. Úvod

Cílem návrhu zákona je primárně potřeba transponovat novou směrnici o spotřebitelském úvěru, resp. zejména ty její prvky, které dosud nejsou v české právní úpravě zákona o spotřebitelském úvěru obsaženy, nebo nejsou plně kompatibilní s novou směrnicí.

Jedná se zejména o oblasti:

- působnosti právní úpravy,
- oprávnění k činnosti,
- jednání se spotřebiteli,
- informačních povinností,
- produktové úpravy,
- odstoupení od smlouvy,
- stropování ceny úvěru a
- vymáhání dluhu.

Současný zákon o spotřebitelském úvěru již nyní obsahuje řadu institutů a ustanovení obsažených v nové směrnici o spotřebitelských úvěrech (CCD2) a to z důvodu společné transpozice směrnic CCD1 a MCD do tohoto zákona v roce 2016. Z tohoto důvodu se zvolená legislativní metoda, tedy novelizace stávajícího zákona, jeví z důvodu pouze dílčí transpozice jako adekvátní.

II. Připomínky a návrhy změn

Struktura **Závěrečné zprávy RIA** je z převážné části v souladu se strukturou uvedenou v Obecných zásadách pro hodnocení dopadů regulace (RIA).

V části **Definice problému** předkladatel poměrně rozsáhle popisuje obsah směrnice o spotřebitelském úvěru, která má být tímto předpisem transponována, a uvádí, že již částečně transponována je. Nezmiňuje zde výslovně, že důvodem novelizace je právě potřeba transpozice, avšak je to odvoditelné z jiných částí ZZ RIA.

Stejně je tomu tak v kapitole **Existující právní stav**, kde je sice podrobně popsán zákon o spotřebitelském úvěru a znovu zopakováno, že již nyní je do jisté míry směrnice transponována, avšak není zde výslovně uveden důvod, proč je stávající právní úprava nedostatečná či nevyhovující k dosažení cílového stavu, tedy v čem konkrétně není transpozici učiněno zadost.

Tato část se zaměřuje i na posouzení relevantní tuzemské judikatury. S ohledem na tvrzení, že „*ta část trhu, která dnes nabízí úvěrové produkty za podmínek odpovídající platné judikatuře, nebude navrhovaným legislativním řešením dotčena*“ nebo že „*řada rizikových klientů může být již dnes obsluhována úvěrovými produkty, jejichž nákladové parametry nerespektují platnou judikaturu – takovou část trhu tedy fakticky nelze již dnes považovat za legální*“ se zcela zjevně jedná o soudní rozhodnutí se zásadním dopadem pro obsah spotřebitelských úvěrů. Proto je na místě, aby byla tato část rozpracována podrobněji.

V části **Popisu cílového stavu** se předkladatel omezuje toliko na konstatování, že cílem je řádná transpozice směrnice, avšak opět nejsou uvedeny konkrétní změny, které má změna právní úpravy přinést.

Z materiálu plyne, že byly provedeny rozsáhlé **konzultace s relevantními subjekty**, což je vzhledem k charakteru upravované problematiky rozhodně pozitivní. Nikde však není uveden seznam subjektů, které se konzultace zúčastnily, přitom povinnost uvést dotčené subjekty a orgány státní správy, se kterými byl návrh dosud konzultován, a současně se kterými se plánuje problematika a navrhované řešení dále konzultovat jednoznačně vyplývá z metodiky RIA. Dílčí výčet je u popisu konzultací na straně 12, ale jistě nebude komplexní. Doporučujeme více popsat role jednotlivých účastníků a průběh a závěry plynoucí z jednotlivých jednání, jež následně definovaly výběr variant u jednotlivých oblastí.

Návrhy variant byly zpracovány k těm ustanovením směrnice, která členským státům umožňují národní diskrece: konkrétně se jedná o tyto oblasti

1. Posuzování úvěruschopnosti při tzv. překročení
2. Debetní karty s odloženou splatností
3. Úleva pro plnění některých informačních povinností
4. Zákaz některých reklam na spotřebitelský úvěr
5. Regulace ceny spotřebitelského úvěru
6. Finanční vzdělávání
7. Opatření shovívavosti
8. Dluhové poradenství
9. Výjimky z oprávnění k činnosti a registrace
10. Oprávnění ČNB k produktové intervenci

Předkladatel se v části **Návrh variant** omezil ve většině posuzovaných oblastí toliko na dvě varianty – variantu 0 (zachování stávajícího stavu) a variantu 1 (navržená novela). Jelikož se jedná ryze o transpoziční návrh a variantní hodnocení se omezuje pouze na oblasti, kde je možná národní diskrece, a spočívá ve variantách využití či nevyužití této diskrece, je takový postup akceptovatelný. Výsledek hodnocení se navíc ve většině případů opírá o názor vyjevený v rámci veřejné konzultace.

Výjimku tvoří posouzení oblasti „Úleva pro plnění některých informačních povinností“. Zde není zřejmé, proč byly nastaveny právě varianty dle návrhu předkladatele. Je zde bezpochyby možná

existence více variant (diskrece na 1, 2 či 3 produkty a jejich varianty) a je tedy vhodné posoudit všechny tyto varianty. Tím spíše, když se v konzultaci většina vyslovila pro názor, aby se diskrece využila i v případě úvěrů do 3 měsíců a ze strany předkladatele nebylo nezahrnutí této varianty dostatečně vysvětleno.

V části C 5 *Opatření k předcházení vysokým cenám spotřebitelského úvěru* bychom doporučovali zhodnotit rovněž riziko obcházení regulace prostřednictvím nuceného přetváření spotřebitelů na podnikatele v souvislosti s přijetím navrhované právní úpravy.

V rámci Závěrečné zprávy zcela chybí posouzení hodnocení dopadů navrhované změny spočívající v tom, že nově již zákon nemá pokrýt „zprostředkování“ úvěru spotřebiteli. Doporučujeme do zprávy doplnit.

V části **vyhodnocení nákladů a přínosů** v části C 1 doporučujeme kvantifikovat průměrné náklady na posouzení úvěruschopnosti u klienta z hlediska administrativní zátěže a doplnit zhodnocení současného a budoucího rizika předlužení klientů.

V části **Výběr a odůvodnění nejvhodnějšího řešení** v oblasti „C.7 Opatření shovívavosti“ není pochopitelné, která varianta byla po vyhodnocení zvolena. Doporučujeme explicitně stanovit.

Kapitola **Přezkum účinnosti regulace** je sice stručná, avšak lze ji z hlediska naplnění cíle považovat za dostačující. Nicméně doporučujeme doplnit kritéria, v rámci kterých se regulace bude následně hodnotit a která budou logicky navazovat na definice problému u jednotlivých oblastí.

Doporučujeme doplnit časový přehled jednotlivých kroků dosavadního legislativního procesu, jako zveřejnění CCD2, veřejná konzultace, připomínkové řízení. Dále by bylo vhodné uvést, zde je reálně schválit novelu v implementační lhůtě, která uplyne v listopadu 2025.

III. Shrnutí připomínek

Předložený dokument formálně obsahuje požadované kapitoly a drží strukturu ZZ RIA. Obsahuje pouze dílčí nedostatky, které by bylo vhodné napravit, avšak celkově lze konstatovat, že ZZ RIA byla překladatelem zpracována poměrně kvalitně.

Konkrétní připomínky:

- Ohledně konzultací s relevantními subjekty doporučujeme doplnit výčet konzultovaných subjektů a rámcově popsat závěry plynoucí z jednání.
- V oblasti „Úleva pro plnění některých informačních povinností“ doporučujeme doplnit vysvětlení, proč byly nastaveny právě varianty dle návrhu předkladatele.
- Doporučujeme u problematiky opatření k předcházení vysokým cenám spotřebitelského úvěru zhodnotit riziko obcházení regulace prostřednictvím nuceného přetváření spotřebitelů na podnikatele v souvislosti s přijetím navrhované právní úpravy.
- Doplnit do zprávy podrobnější vysvětlení, proč již zákon nově nemá pokrýt „zprostředkování“ úvěru spotřebiteli.
- V části Výběr a odůvodnění nejvhodnějšího řešení v oblasti „C.7 Opatření shovívavosti“ by bylo vhodné explicitně stanovit, která varianta byla po vyhodnocení zvolena.
- V kapitole Přezkum regulace doporučujeme doplnit kritéria, v rámci kterých se regulace bude následně hodnotit a která budou logicky navazovat na definice problému u jednotlivých oblastí.

- Doporučujeme ve Zprávě RIA popsat východiska a důvody, které předkladatele vedly ke stanovení vyvratitelné právní domněnky úvěruschopnosti spotřebitele v případech, kdy spotřebitelský úvěr již splatil.
- Pokud jde o požadavek na důvěryhodnost a odbornost všech osob oprávněných poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr a jejich pracovníků, doporučujeme v relevantní části RIA zmínit požadavek na zachování Level playing field v požadavcích na odbornou způsobilost.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **doporučuje** Legislativní radě vlády, aby byl **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, doporučen vládě ke schválení** po zapracování výše uvedených připomínek.

Vypracovali:

Mgr. Jan Matoušek

Ing. Vladimír Štípek, Ph.D.

JUDr. Petr Solský
místopředseda komise